



บันทึกการตอบข้อหารือ

เรื่อง วิธีปฏิบัติตามคำสั่งอายัดทรัพย์สิน แห่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ที่มาของเรื่อง

บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) “บริษัท” เป็นสถาบันการเงินที่มีหน้าที่รายงานธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งบริษัทเป็นนิติบุคคลประเภทประกันชีวิต มีประเด็นข้อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งอายัดทรัพย์สินของคณะกรรมการธุรกรรม รวมทั้งคำสั่งศาลแพ่ง แห่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ประเด็นข้อหารือที่ต้องพิจารณา

ประเด็นที่ ๑ หากบริษัทได้รับเงินชำระค่าเบี้ยประกันภัยปัดของกรมธรรม์ที่สำนักงาน ปปง. ดำเนินการสั่งอายัดกรมธรรม์ตามคดีความผิดมูลฐานฟอกเงิน ในกรณีนี้บริษัทยังสามารถรับชำระเงินค่าเบี้ยประกันภัยดังกล่าวได้หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ เนื่องจากการรับเงินชำระค่าเบี้ยประกันปัดจะทำให้มูลค่าเวนคืนกรมธรรม์เพิ่มขึ้น หากสามารถรับชำระเงินค่าเบี้ยประกันปัดได้ บริษัทต้องดำเนินการเพิ่มเติมอย่างไร

ประเด็นที่ ๓ กรณีที่บริษัทจะดำเนินการอายัดกรมธรรม์ (Freeze) โดยคงมูลค่าหรือจำนวนเงินเวนคืน ณ วันที่แจ้งมูลค่าไปยังสำนักงาน ปปง. นั้นไว้แล้ว เพื่อไม่ให้มีการรับชำระค่าเบี้ยประกันภัยหรือจ่ายเงินใด ๆ จนกว่าคณะกรรมการธุรกรรมหรือศาลจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง บริษัทสามารถดำเนินการได้หรือไม่

ประเด็นที่ ๔ การจ่ายเงินสินไหมสุขภาพค่ารักษาพยาบาลให้ผู้เอาประกันภัยตามกรมธรรม์ที่มีคำสั่งอายัดข้างต้น โดยโรงพยาบาลเรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาลจากบริษัท ในกรณีนี้บริษัทสามารถจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลจากกรมธรรม์ที่ถูกคำสั่งอายัดให้โรงพยาบาลได้หรือไม่ (การจ่ายเงินให้โรงพยาบาลดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ทำให้มูลค่าเวนคืนกรมธรรม์ที่แจ้งต่อสำนักงาน ปปง. เปลี่ยนแปลง)

ข้อพิจารณา

สำนักงาน ปปง. พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

การมีคำสั่งอายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ กรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมเป็นผู้มีคำสั่งตามมาตรา ๔๘^๑ และกรณีที่ศาลเป็นผู้มีคำสั่ง

^๑ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔๘ ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักยอก ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน



สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

Anti-Money Laundering Office (AMLO)

ตามมาตรา ๕๕^๒ เป็นมาตรการที่นำมาใช้เพื่อป้องกันการโอน จำหน่าย ยักยอก ทรัพย์สินประเภทสิทธิเรียกร้อง ซึ่งปรากฏหลักฐานเชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้ชั่วคราวในระหว่างพิจารณาดำเนินคดี โดยคำสั่งอายัดดังกล่าวย่อมมีผลห้ามมิให้บุคคลภายนอกซึ่งมีหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการชำระเงิน หรือส่งมอบสิ่งของตามสิทธิเรียกร้องนั้นให้แก่ผู้มีสิทธิเรียกร้องตามสัญญา โดยให้ชำระเงินหรือส่งมอบสิ่งของตามสิทธิเรียกร้องดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. เพื่อทำการเก็บรักษาตามนัยมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง^๓ ประกอบกับข้อ ๑๓^๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และกรณีที่ว่าแห่งทรัพย์สินประเภทสิทธิเรียกร้อง ที่ได้อายัดไว้นั้น ต้องเสื่อมเสียไปเพราะความผิดของบุคคลภายนอกเนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอายัด ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ บุคคลภายนอกนั้นจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดขึ้นแต่การนั้น ตามนัยข้อ ๑๔^๕ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าว รวมถึงอาจถูกดำเนินคดีในความผิดฐานยักยอก ทำให้เสียหาย ทำลาย ช้อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานอายัดไว้ ตามนัยมาตรา ๖๕^๖ อีกด้วย

จากหลักกฎหมายข้างต้น สำนักงาน ปปง. จึงมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การมีคำสั่งอายัดค่าธรรมเนียมประกันภัยย่อมมีผลห้ามมิให้บริษัทผู้รับประกันภัย ชำระหนี้ให้แก่ผู้มีสิทธิเรียกร้องตามค่าธรรมเนียมประกันภัยดังกล่าว และให้ชำระหนี้คืนให้กับสำนักงาน ปปง. แทน

^๒ มาตรา ๕๕ หลังจากพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๙ หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย หรือยักยอก ไปเสียซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เลขาธิการจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัด ทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวก่อนมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ ก็ได้ เมื่อได้รับคำขอดังกล่าวแล้วให้ศาลพิจารณาคำขอเป็นการด่วน ถ้ามีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่า คำขอนั้นมีเหตุอันสมควร ให้ศาลมีคำสั่งตามที่ขอโดยไม่ชักช้า

^๓ มาตรา ๕๗ การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการหรือศาล แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งยึด หรืออายัดไว้ตามหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อ ๑๓ เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือ แจ้งคำสั่งแก่เจ้าของทรัพย์สิน ผู้มีสิทธิหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น กรณีทรัพย์สินประเภทสิทธิเรียกร้อง ให้แจ้งแก่บุคคลภายนอกซึ่งมีหน้าที่ หรือความรับผิดชอบในการชำระเงินหรือส่งมอบสิ่งของตามสิทธิเรียกร้องนั้นด้วย

^๕ ข้อ ๑๔ ถ้าค่าแห่งทรัพย์สินประเภทสิทธิเรียกร้องที่ได้อายัดไว้นั้น ต้องเสื่อมเสียไปเพราะความผิดของบุคคลภายนอกเนื่องจากการ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอายัดไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี เรียกให้บุคคลภายนอกนั้น รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายใดๆ อันเกิดขึ้นแต่การนั้น

^๖ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๖๕ ผู้ใดยักยอก ทำให้เสียหาย ทำลาย ช้อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งเอกสารหรือบันทึก ข้อมูล หรือทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานยึดหรืออายัดไว้หรือที่ตนรู้หรือควรรู้ว่าจะตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ



สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

Anti-Money Laundering Office (AMLO)

เพื่อทำการเก็บรักษาไว้ต่อไป ตามหลักกฎหมายที่ได้วินิจฉัยแล้วข้างต้น แต่คำสั่งอาัยดังกล่าวมิได้มีผลให้สัญญาประกันภัยสิ้นสุดลงแต่อย่างใด คู่สัญญายังสามารถปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัยได้เท่าที่ไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อคำสั่งอาัยนั้น กล่าวคือ การปฏิบัติตามสัญญาจะต้องไม่ทำให้ค่าแห่งสิทธิเรียกร้องในกรณีธรรมที่ได้อาัยไว้ต้องเสื่อมเสียไป เมื่อการรับชำระเบี้ยประกันภัยปีต่อจะทำให้มูลค่าเวนคืนกรณีธรรมเพิ่มขึ้นและไม่ทำให้ค่าแห่งสิทธิเรียกร้องในกรณีธรรมประกันภัยที่ถูกอาัยเสื่อมเสียไป บริษัทผู้รับประกันภัยจึงสามารถพิจารณาชำระเงินค่าเบี้ยประกันภัยปีต่อไปได้

อย่างไรก็ดี การที่กรณีธรรมประกันภัยได้ถูกอาัยไว้ จึงมีเหตุบ่งชี้ว่าลูกค้าผู้เอาประกันภัยอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน อันเป็นปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงสูงเกี่ยวกับลูกค้าตามข้อ ๓ (๑) (ค)^๗ แห่งประกาศสำนักงาน ป.ง. เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๔ ในการรับชำระเบี้ยประกันภัยปีต่อ บริษัทผู้รับประกันภัยจึงต้องพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงในปัจจุบันด้วย ตามนัยข้อ ๑๑^๘ แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. ๒๕๖๓

^๗ ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ข้อ ๓ การพิจารณาปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงสูงภายในองค์กรของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ ให้คำนึงถึงกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้า

ฯลฯ

ฯลฯ

(ค) กรณีที่ตรวจสอบพบว่า ลูกค้าอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๑๑ ให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ กำหนดระดับความเข้มข้นในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าทุกรายให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยง

กรณีลูกค้าในรายที่มีความเสี่ยงสูง ให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นตามข้อ ๑๒ แต่ถ้าปรากฏในภายหลังว่ามีปัจจัยอื่นที่ทำให้ลูกค้ามีความเสี่ยงลดลง สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ อาจพิจารณาปรับลดระดับความเสี่ยงลงตามผลการประเมินความเสี่ยงได้ แต่ต้องกำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้อนุมัติผลการปรับลดระดับความเสี่ยงของลูกค้าดังกล่าว

กรณีลูกค้าในรายที่มีความเสี่ยงต่ำ สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ อาจพิจารณาลดระดับความเข้มข้นในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง (๕) ก็ได้ เว้นแต่มีเหตุอันควรสงสัยว่าลูกค้าดังกล่าวมีส่วนร่วมในการกระทำ หรือมีการทำธุรกรรมหรือมีการดำเนินการใด ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน การฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ ปรับระดับความเสี่ยงของลูกค้าดังกล่าวให้เป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นตามข้อ ๑๒



สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

Anti-Money Laundering Office (AMLO)

ประเด็นที่ ๒ เมื่อกรรมกรรมประกันภัยได้ถูกอายัดไว้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ การนำเงินมาชำระเบี้ยประกันภัยปัดต่อตามกรรมกรรมที่ถูกอายัดดังกล่าวจึงเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน การรับชำระเงินค่าเบี้ยประกันภัยปัดต่อดังกล่าวบริษัทผู้รับประกันภัยจึงต้องมีหนังสือแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามคำสั่งอายัดกรรมกรรมประกันภัยนั้นทันที และรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน ปปง. ตามมาตรา ๑๓ (๓)^๔ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

อนึ่ง ในกรณีที่ยังไม่มีการออกคำสั่งอายัดเพิ่มเติมให้ครอบคลุมถึงจำนวนเงินค่าเบี้ยประกันภัยปัดต่อ จึงทำให้คำสั่งอายัดกรรมกรรมประกันภัยที่ออกไว้เดิม ย่อมมีผลเฉพาะสิทธิเรียกร้องส่วนที่เกิดขึ้นจากการชำระเบี้ยประกันภัยก่อนที่จะมีคำสั่งอายัดเท่านั้น ไม่รวมถึงสิทธิเรียกร้องส่วนที่เกิดขึ้นจากการชำระเบี้ยประกันภัยปัดต่อแต่อย่างใด เนื่องจากยังไม่มีมีการตรวจสอบว่าเงินที่นำมาชำระเบี้ยประกันภัยดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือไม่

ประเด็นที่ ๓ ตามที่ได้วินิจฉัยแล้วในประเด็นที่ ๑ ว่า คำสั่งอายัดกรรมกรรมประกันภัยมีผลเป็นการห้ามมิให้บริษัทผู้รับประกันภัยชำระหนี้ให้แก่ผู้มีสิทธิเรียกร้องตามกรรมกรรมประกันภัยดังกล่าวและให้ชำระหนี้ให้แก่พนักงาน ปปง. เพื่อทำการเก็บรักษาไว้แทน แต่คำสั่งอายัดมิได้มีผลทำให้สัญญาสิ้นสุดลง โดยคู่สัญญายังสามารถปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัยได้แต่ต้องไม่ทำให้ค่าแห่งสิทธิเรียกร้องในกรรมกรรมที่ได้อายัดไว้ต้องเสื่อมเสียไป โดยการรับชำระเบี้ยประกันภัยปัดต่อไม่ทำให้ค่าแห่งสิทธิเรียกร้องในกรรมกรรมประกันภัยที่ถูกอายัดเสื่อมเสียไป ดังนั้น กรณีที่บริษัทจะดำเนินการอายัดกรรมกรรม (Freeze) โดยคงมูลค่าหรือจำนวนเงินเวนคืน ณ วันที่แจ้งมูลค่าไปยังสำนักงาน ปปง. ไว้เพื่อไม่ให้มีการจ่ายเงินใด ๆ ให้แก่ผู้มีสิทธิเรียกร้องตามสัญญาประกันภัยนั้น การดำเนินการดังกล่าวถือเป็นหน้าที่ของบริษัทผู้รับประกันภัยที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งอายัดอยู่แล้ว โดยบริษัทผู้รับประกันภัยจะต้องจ่ายเงินที่ถึงกำหนดชำระดังกล่าวให้แก่พนักงาน ปปง. เพื่อเก็บรักษาไว้แทน แต่กรณีที่บริษัทผู้รับประกันภัยจะกำหนดไม่ให้มีการรับชำระเบี้ยประกันภัยในกรรมกรรมที่ถูกอายัดนั้น จะดำเนินการได้หรือไม่เพียงใดย่อมเป็นดุลพินิจของบริษัทที่จะพิจารณาดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ของตนที่มีอยู่ตามสัญญาประกันภัย

ประเด็นที่ ๔ แม้การจ่ายเงินสินไหมสุภาพค่ารักษาพยาบาลให้ผู้เอาประกันภัยจะไม่ทำให้มูลค่าเวนคืนกรรมกรรมเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม แต่ถ้าวการจ่ายเงินสินไหมดังกล่าวเป็นข้อสัญญาส่วนหนึ่งของ

^๔ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๑๓ เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมนั้นต่อสำนักงานเมื่อปรากฏว่าธุรกรรมดังกล่าวเป็น

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมตาม (๑) หรือ (๒) หรือไม่ก็ตาม

ฯลฯ

ฯลฯ



สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

Anti-Money Laundering Office (AMLO)

กรรมธรรม์ประกันภัยที่ถูกอายัดแล้ว เงินสินไหมดังกล่าวย่อมเป็นสิทธิเรียกร้องประการหนึ่งตามสัญญาประกันภัยซึ่งต้องห้ามมิให้บริษัทผู้รับประกันภัยชำระให้แก่ผู้มีสิทธิเรียกร้อง ดังนั้น บริษัทผู้รับประกันภัยจึงไม่อาจจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลของผู้เอาประกันภัยให้กับโรงพยาบาลได้ และต้องจ่ายให้สำนักงาน ปปง. ไว้แทน เพื่อทำการเก็บรักษาตามหน้าที่ต่อไป

พลตำรวจตรี

(เอกวิทย์ ลิ้มสังกาศ)

รองเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

กันยายน ๒๕๖๖